

Franc Pediček, slovenski pedagog

✍ Erika Ašič

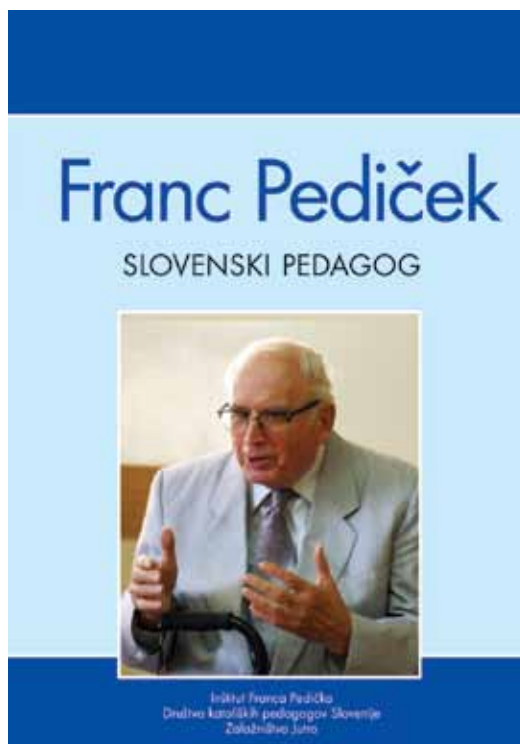
*Franc Pediček (1922–2008)
si v slovenski pedagogiki
zasluži posebno mesto.*

*Njegova pedagogika je bila
antropološka, v središče vzgoje
je postavil človeka kot celovito
osebnost. Pomembne sledi je
pustil na neverjetno veliko
področjih vzgoje: od predšolske
do srednješolske vzgoje,
specialne pedagogike, vzgoje
za partnerstvo, družinske
pedagogike, spolne vzgoje,
izobraževanja odraslih, športne
vzgoje, plesa, svetovalnega
dela ter še česa. Zavzemal se
je za korektno raziskovalno
metodologijo ter pedagoško
terminologijo, za sprejetje
etičnega kodeksa učiteljev,
vzpostavil je šolsko
svetovalno delo.*

Slovenski pedagog

Pediček se je zavzemal, da bi bila vzgoja v funkciji človeka in ne človek v funkciji vzgoje. To je bilo za takratni čas nesprejemljivo, saj je pomenilo umik ideologije iz pedagogike. Zato je bil po predavanju na Blejskem posvetu slovenskih pedagogov 1971 pahnen v strokovno osamo, ki je trajala ves čas njegovega dela; nikjer več ni smel predavati in poučevati. Toda verjel je v svojo misel in čas je pokazal, da je bila ta misel prava. Proti koncu svojega življenja je dobil nekaj pomembnih priznanj:

- nagrado mesta Ljubljane "za izjemen prispevek k razvoju pedagoške

znanosti ter k vzgojno-izobraževalni praksi na Slovenskem" (za leto 1993);

- zlati red za zasluge "za življenjski prispevek k pedagogiki in demokratizaciji slovenske družbe ter utemeljevanju razumevanja pomena narodne identitete" (2005), ki mu ga je podelil predsednik RS Janez Drnovšek;
- priznanje za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju (2007), ki mu ga je podelil takratni minister za šolstvo in šport RS Milan Zver;
- naziv častni član Društva katoliških pedagogov Slovenije (2007).

Od posveta do knjige

Inštitut Franca Pedička in Društvo katoliških pedagogov Slovenije sta 22. oktobra 2010 v Ljubljani pripravila *Prvi strokovni posvet o življenju in delu prof.*

dr. Franca Pedička. Želeli smo spodbuditi razmislek o aktualnosti antropološkopedagoške misli, ki jo je v slovenskem prostoru pomembno začrtal Franc Pediček. Glavni namen posveta je bil obuditi Pedičkova izhodišča in spodbuditi za praktično delo po njegovih načelih.

Na posvetu so sodelovali vidni strokovnjaki z zelo različnih področij, ki so se srečevali s Pedičkovo pedagogiko. Namesto zbornika o posvetu smo se odločili pripraviti monografijo, da bi lahko na enem mestu zbrali čim več prispevkov o življenju in delu Franca Pedička ter tako ponudili gradivo vsem, ki bi si želeli njegovo misel bolje spoznati.

Pripravili smo knjigo (izšla decembra 2012), ki nas v štirih

poglavjih vodi od Pedičkovih strokovnih začetkov do spominov nanj, ki so bili napisani nekaj let po njegovi smrti. Prvo poglavje je *Pedičkovo berilo*. V njem objavljamo nekaj temeljnih Pedičkovih besedil, iz katerih je razvidna srčka njegove pedagogike in širina področij, s katerimi se je ukvarjal. Drugo poglavje, *Sledi Franca Pedička na strokovnem področju*, sestavljajo prispevki različnih slovenskih strokovnjakov. Ta del je najbolj povezan s posvetom, ki smo ga pripravili leta 2010, saj je bila večina prispevkov predstavljena že tam, nekaj pa je tudi novih. V tretjem poglavju, *Besedila o Francu Pedičku*, najdemo utemeljitve nagrad in priznanj, ki jih je Pediček prejel za svoje delo, ter nekaj drugih besedil, ki so bila napisana ob njegovi smrti ter skušajo umestiti Pedičkovo delo. Prispevke za četrto poglavje, *Srečanja in spomini*, so napisali nekateri Pedičkovi dijaki, stro-

kovni sodelavci, znanci in prijatelji. Ti spomini pričajo, da je bil Pediček res človek, ki se je kot pedagog in kot človek zapisal v spomin. Za recenzijo se iskreno zahvaljujemo ddr. Barici Marentič Požarnik ter žal pokojnemu dr. Janezu Bečaju, ki se je od nas poslovil, preden je knjiga izšla.

V središču je človek

Franc Pediček je bil dobrohoten. Rad je imel ljudi in jih je skušal razumeti. Celo v taborišču mu je uspelo preživeti z dobro mislijo. Sam je zapisal, da se je z njo rešil marsikaterega udarca; brez besede, le z dobro mislijo.

Poudarjal je tudi pomen zgleda učitelja, vzgojitelja, starša pri vzgoji. Pomembna so torej dejanja, ne le besede. Želimo si, da bi po njegovem zgledu zmogli misliti dobro, razumeti človeka ter v središče vzgoje vedno postaviti človeka kot celovito osebnost; da pri tem ne bi zanemarjali nobene od dveh glavnih ravni: stvarnostno-življenjske ter dušno-duhovne. Obe naj "vsebinsko in dejavnostno polnita vzgojo in izobraževanje, torej vsako pedagoško delo" (Pediček, 2007: 47). To je Pedičkovo glavno sporočilo za vsakega ravnatelja, učitelja, vzgojitelja, starša ...

Ob izidu knjige *Franc Pediček, slovenski pedagog* si želimo, da bi sprejeli njegovo sporočilo in bi Pedičkova antropološka pedagogika postala središčna za marsikatero šolo, vrtec, družino, učitelja, vzgojitelja, starša. Da bi bil v središču človek, ki bo spoštovan kot celovita osebnost in bo kot celovite osebnosti zmogel spoštovati druge. V tem je svoboda. ■

Vir

Pediček, Franc (2007): Zahvala dr. Franca Pedička ob prejemu naslova častnega člana DKPS. V: *Vzgoja*, letnik IX, št. 36, str. 47.

Knjigo *Franc Pediček, slovenski pedagog* lahko po **prednaročniški ceni** za samo **23,30 EUR** naročite v ureadništvu revije *Vzgoja*: 01-43-83-987, revija.vzgoja@rkc.si. Akcija velja **do 10. 1. 2013**.

Tri impresije

✍ Berta Golob

Spomin

Precej preden je zapadel sneg, sva šla z atom v gozd po mah za jaslice. Nabirala sva ga v cajnico in zeblo naju je v prste.

Na sveti večer sva na osušeni mah postavila lesen hlevček, okrog njega pa razporedila glinaste ovčke in pastirje. V hlevček sva položila kot mezinec majhnega Jezusa, ob njem pa sta klečala Jožef in Marija. Tudi na zvezdo repatico nisva pozabila. Pred jaslicami je gorela lučka. Njen plamenček je risal na strop nemirne sence pastirjev.

Bil je sveti večer. Vsa hiša je dišala po kadilu in molitvi. Mislila sem na Marijo, ki je morala Jezusa roditi v hlevu. Tako je prišel na svet tudi berač Matevž, ki je včasih potrkal na naša vrata. Ubogi berač Matevž. Ja, nanj sem mislila, ko sva z atom delala jaslice in po mahu razporejala ovčke in pastirje.

Nič nisem bila zaspala. Krušna peč je na sveti večer sopla prav posebno toploto. Zunaj pa je včasih naletaval sneg. ■

Osamljen človek

Tisti sveti večer je iz mesta k nam prišel upokojeni bolehní znanec Anton. Nekoč je bil imeniten človek, potem pa samo še samotar in bolnik.

Malo smo bili zmedeni. Dišalo je po kadilu in rožni venec smo že od-

molili. Tudi povečerjali smo že. Do polnočnice smo nameravali posedati okoli peči in se veseliti jaslic.

Pa je nepričakovano prišel Anton. K nam skozi zasneženi sveti večer. Bili smo zmedeni. Kar v kuhinji smo obseleli in se nekaj pogovarjali. Nekaj praznega, prav nič prazničnega. Bolj iz navade kot iz vljudnosti smo poznemu gostu ponudili potico. Pa je ni vzel.

Čas je skoraj obstal, ura se je zelo leno pomikala dalje. Potem smo se skupaj odpravili proti mestu. Mi k

Foto: Marko Hrovat